

ДНЕВНИКЪ

(стенографски)

на

XVII-то обикновено Народно събрание.

Първа редовна сесия.

LVI заседание, събота, 24 януарий 1915 г.

(Открито отъ подпрѣседателя г. д-ръ С. Иванчовъ, въ 3 ч. 45 м. слѣдъ пладне)

Прѣседателствующъ д-ръ С. Иванчовъ: Моля г. секретаря да прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители, за да се види, кои отсъствувать.

Секретарь д-ръ В. Михалчевъ: (Прочита списъка. Отсъствувать г. г. народнитѣ прѣдставители: Захарий Ангеловъ, Димитъръ Арnaudовъ, Недѣлко Атанасовъ, Салимъ Ахмедовъ, Милко Бечевъ, Димитъръ Благоевъ, Стефанъ С. Бобчевъ, Христо Божички, Александъръ Ботевъ, Григоръ Бояджиевъ, Атанасъ Буровъ, Александъръ Величковъ, Илия Вълчевъ, д-ръ Никола Геннадиевъ, Недѣлко Георгиевъ, Петъръ Даскаловъ, Юрданъ Дечевъ, Александъръ Димитровъ, Василь Димчевъ, Станчо Донева, Бешко Дуновъ, х. Юсуфъ Ибраимовъ, Сотиръ Календеровъ, Никола Калчевъ, Георги Кирковъ, Радой Козаровъ, Василь Коларовъ, Рашко Маджаровъ, Хафузъ Садкъ Мехмедовъ, Василь Милевъ, Данаилъ Монева, Никола Наумовъ, Константинъ Николова, Мано Облаковъ, Паскаль Паскалевъ, Василь Пасковъ, Тома Пенковъ, Александъръ Пенчевъ, Методий Петровъ, Тодоръ Петровъ, Венедиктъ Поповъ, Иванъ Симеоновъ, д-ръ Никола Стойчевъ, Константинъ Торлаковъ, Якимъ Ушевъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Иванъ Халачовъ, д-ръ Андрей Ходжовъ, Талятъ х. Хюсенова, Асѣвъ Цанковъ, Коста Циорановъ, х. Махмудъ Шукриевъ, Юрданъ Юрдановъ и Димитъръ Яблански)

Прѣседателствующъ д-ръ С. Иванчовъ: Отъ 245 народни прѣдставители отсъствувать 54. Нужднитѣ кворумъ е налице, обявявамъ заседанието за открито.

Прѣседателството е разрѣшило слѣднитѣ отпуски:

На народния прѣдставитель г. Христо Радойковъ по домашни причини — 3-дневенъ отпускъ, за 26, 27 и 28 т. м.

На народния прѣдставитель г. Паскаль Паскалевъ по домашни причини — 1-дневенъ отпускъ за 26 того.

На народния прѣдставитель г. Рашко Маджаровъ — 2-дневенъ отпускъ, за 24 и 25 т. м.

На народния прѣдставитель г. Василь Пасковъ — 1-дневенъ отпускъ, за днесъ.

На народния прѣдставитель г. Коста Циорановъ — 1-дневенъ отпускъ, за 26 т. м.

На народния прѣдставитель г. Ангелъ Кундалевъ — 3-дневенъ отпускъ, за 26, 28 и 30 т. м.

На народния прѣдставитель г. Бешко Дуновъ — 3-дневенъ отпускъ, за 26, 27 и 28 т. м.

На народния прѣдставитель г. Данаилъ Монева — 3-дневенъ отпускъ, за 26, 27 и 28 т. м. включително.

Народниятъ прѣдставитель г. Дончо Златковъ, който се е ползувалъ досега съ 6-дневенъ отпускъ, иска да му се разрѣши по болѣзнени причини 10-дневенъ отпускъ. Който отъ г. г. народнитѣ прѣдставители сж съгласни да му се разрѣши исканиятъ отпускъ, моля, да си вдигнатъ рѣката. (Мнозинство) Разрѣшава му се.

Народниятъ прѣдставитель г. Милко Бечевъ, който се е ползувалъ досега съ 6 дни отпускъ, иска да му се разрѣши 5-дневенъ отпускъ, начиная отъ 26 т. м. Който сж съгласни да му се разрѣши този отпускъ, моля, да си вдигнатъ рѣката. (Мнозинство) Разрѣшава му се.

Пристъпваме къмъ дневния редъ: докладъ на прощетарната комисиия.

Д. Кротневъ: Г. прѣседателю! Питания нѣма ли?

Прѣседателствующъ д-ръ С. Иванчовъ: Днесъ ще разглеждаме само прошения, гѣма питання.

Докладчикътъ г. Костурковъ се умолява да докладва.

Докладчикъ С. Костурковъ: Ще докладвамъ отъ списъкъ IV, заявление № 6.

Г. г. народни прѣдставители! Това е едно прошение отъ жителитѣ на градеца Брацигово, въ лицето на кмета имъ, съ което обясняватъ, че отъ незапомнени врѣмена обидната имъ е владѣяла планината, наречена „Попова-планина“ и друга една малка планина, наречена „Санджакъ“, отъ които първата на около 20 хиляди декара, а втората — на около 10 хиляди декара; че сж се ползували отъ го-

рата, съ каквато е била покрита тази мѣстност до освобождението на България, че тамъ сѫ имали свои чаркове на врѣмето още, че тамъ сѫ изкарвали на паша свонгѣ добитъци, особено лѣтно врѣме, което правили и слѣдъ освобождението, правятъ дори и досега. Съобщаватъ между другото, че тѣзи мѣста при възстането на IV революционенъ окръгъ били опожарени отъ туритѣ, тъй шото гора не остана; слѣдъ освобождението общината запазва тѣзи мѣста напълно, явяватъ се саморасли дървета и като оазиси въ разнитѣ мѣста на тѣзи пространства се образуватъ горички. Тѣзи мѣста, обаче, били обявени за яйлакъ и, съгласно закона отъ 1904 г., държавата ги присвои. Общината се вижда по такъвъ начинъ лишена отъ единственитѣ мѣста, въ които изкарва добитъка си на паша, отъ една страна, и отъ друга, за отглеждането на овѣзи саморасли горички, същата община не само е положила толкова грижи, ами е изразходвала и твърди голѣми срѣдства, като твърди, че ежегодно е харчила по пазенето на тия горички по 3 хиляди лева отъ общинския бюджетъ. Въ заявлението, освѣтъ че се твърди, че тѣзи мѣста отъ незапомнени врѣмена сѫ владѣни отъ общината, макаръ по-послѣ отнети отъ държавата, но се съобщаватъ още факти, които сѫ вѣрни. Именно, че Брацигово е единственото крайбалканско селище, което на владѣе иглолистни гори, при експлоатацията на които населението да би могло да се прѣхранва, тъй както става съ всичкитѣ почти селища край Родопитѣ. Такива сѫ Баня, Ракигово, Лъкене, Дорково, Костандово, Каменица, Фотенъ, Батакъ, Пещера и селата въ Чепеларско. На врѣмето нашата държава на всички тѣзи изброени селища въ Родопитѣ е отетяшила не твърди малки пространства отъ иглолистни гори, които експлоатирани отъ общинитѣ, служатъ, отъ една страна, за доходъ на самитѣ общини, отъ друга страна, за прѣхрана на самото горско население. Брацигово иѣма такава гора. Единствената горичка е тази, която то фактически притежава, но юридически не притежава, сир., не е собственикъ, защото държавата, съгласно закона отъ 1904 г., както казахъ, е обявила тия мѣста за яйлакъ и ги е отнела, насатъ си само стадата, отъ дърветата отъ гората обаче не могатъ да се ползватъ, макаръ че тая гора днесъ не може да бѣде експлоатирана, тъй като тя е на възраст около 30, най-много до 40 години. И споредъ мнѣнието на специалиститѣ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, трѣбвало би най-малко още 40 или 50 години да минатъ, прѣзъ което врѣме трѣбва да се нази, да се охранява тази гора, за да може слѣдъ туй да се подложи на експлоатация. Та, макаръ че откакто е запазена тази гора, отъ освобождението до днесъ, Брациговската община не се е ползвала отъ нея, надеждата ѝ, обаче, е била и днесъ е върху тая гора, която, както ви казахъ, не е Богъ знае какво голѣмо пространство и за която сѫ похарчени толкова много срѣдства. А общината, нека ви кажа, г-да, не само съгласно изложеното въ заявлението, но и съгласно свѣдѣнията, съ които разполагамъ, е въ крайно, не бѣдно, ами мизерно положение. Тя е една отъ най-бѣднитѣ градски общини въ страната. Тамъ върдува извѣрредно, поради икономическата мизерия на населението, туберкулозата. По емлячинитѣ регистри населението въ общината разполага всичко съ 8.792 декара, ще рече, на жителъ се падатъ само по два декара земя — и това селище, забѣлѣжете, е въ балканско мѣсто.

С. Златевъ: Колко къщи има?

Докладчикъ С. Костурковъ: 1.000 къщи, около 4.400 жители, има 3.900 декара ниви, 1.200 декара ливади, 2.494 декара лозя и 979 декара гюлове. Общинскитѣ кметъ въ своето заявление бѣлѣжи, че

лозията ще бѣдатъ скоро унищожени отъ проявилата се филуксера; гюловитѣ въ значителна мѣрка сѫ изсъхнали, а това е билъ единственитѣ поминѣкъ на населението досега. Общината, между това, учи дѣцата си, тъй както всички български общини; въ основното училище има кръгло 600 ученика съ 11 учители; въ смѣсената прогимназия — 8 учители съ 250 ученика; за поддържането на тия училища трѣбватъ срѣдства, които срѣдства общината намира съ голѣма мъжа, като налага повече на глава на ония, които иматъ по-голѣма възможностъ да плащатъ и като прави още дѣлгове.

Прѣдъ видъ на туй положение, че общината иѣма никакви приходи, че ако тя бѣде лишена отъ тѣзи мѣста, ще бѣде лишена отъ единствената надежда за бѣдния по-добъръ поминѣкъ на туй население, което въ противенъ случай би трѣбвало да се изсели, кметътъ и неговата община молятъ Народното събрание да рѣши да се отетяпи на вѣчно ползуване отъ общината и нейнитѣ жители на тѣзи двѣ горички, както ви казахъ: Попова-планина и Санджака. Нека ви кажа, че Попова-планина се образува отъ слѣдующитѣ парчета, съ названия: Ать-олукъ, Кара-Бурунъ, Пизлипа, Чакмаклий, Юрта и Въртелешка. Комисията се занимава сериозно съ проучването на този въпросъ, поиска мнѣнието на надлежния министъръ, който се съгласи да се дадатъ на общината за вѣчно ползуване тѣзи двѣ мѣста, отъ които първото да се отпусне тъй даромъ, а второто, сир., Санджака, който възлиза на около 10 хиляди декара, да бѣде продаденъ на общината по 1 л. декара, като срѣдствата за отгѣрването на това пространство, които ще се изразходватъ затова отгѣрване, да бѣдатъ въ тежестъ на общината. Г. министърътъ, както ви казахъ, се съгласи и комисията еднородно рѣши да се даде даромъ на Брациговската община за вѣчни врѣмена за общо ползуване отгледанитѣ съ грижата на брациговци саморасли дървета въ яйлака Попова-планина — купена отъ тѣхъ още прѣди освобождението, но въпрѣки туй, тѣ не притежаватъ никакъвъ документъ, и затуй, макаръ да сѫ завели дѣло противъ държавата, изгубили сѫ дѣлото — и да имъ се продаде яйлака Санджакъ по 1 л. декарътъ; изплащането да стане въ срокъ, опрѣдѣленъ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, разноска за отгѣрването на послѣдния яйлакъ да останатъ въ тежестъ на Брациговската община.

Прѣседателското мѣсто заема подпрѣседателтъ г. д-ръ Иванъ Момчиловъ)

Прѣседателствуещъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Александъръ Стамболийски.

А. Стамболийски: Г. г. народни прѣдставители! Азъ поздравлявамъ протетарната комисия, че най-послѣ е разрѣшила единъ трѣпливъ за гр. Брацигово въпросъ, единъ въпросъ, съ който не единъ пѣтъ брациговци сѫ се отнасяли тукъ съ молба. Помнете, че прѣзъ демократическо врѣме бѣше дошла тукъ една депутация отъ 200—250 души, за да молятъ за същата гора. Не ги удовлетвори. Прѣзъ народняшко-цанковистко врѣме тия хора сѫщо молиха; въ изборитѣ съ ушитѣ си азъ чухъ кандидатитѣ на народняшко-цанковисткитѣ партии да имъ общаватъ, че ще имъ дадатъ гората. Излъгаха ги, не имъ я дадохъ, а гората е общинска и не зная по какъвъ начинъ тя е заграбена отъ държавата. Само този, който е ходилъ въ Брацигово, може да си прѣдстави, въ какво окаяно икономическо положение се намиратъ жителитѣ му. Хората тамъ не сѫ свикнали да емигриратъ. Принудени сѫ да се занимаватъ съ малкото земя, за да изкарватъ своята прѣхрана. Лозарството имъ е отнасяло, гюлищата

ежко така сж паднали, занятията полузагаснали, никакво професионално училище нѣма създадено. Това гѣздо, въ което нѣкогашъ кипѣше революционно-освободителната борба, е оставено само да изнемогва подъ ударитѣ на мизерията. Азъ поздравявамъ комисията, че най-послѣ е разрѣшила този въпросъ единъ пътъ завинаги и ще моля цѣлото Народно събрание да гласуваме, да одобрямъ рѣшението на комисията и да спасимъ брациговчани отъ вѣчни молби, отъ вѣчна деморализация на политически търговци и да ги спасимъ до известна степенъ и отъ мизерията, която ги е налегнала. Ние земледѣлцитѣ ще гласуваме за това прѣдложение.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Величко Кознички.

В. Кознички: Г. г. народни прѣдставители! Законътъ за горитѣ отъ 1904 г. обявява за яйлаци всички тѣзи мѣста, за които говори уважаемиятъ г. Костурковъ. Споредъ този законъ, държавата има задължение, щото въ известно време — не е опрѣдѣленъ срокътъ — да откупи пасищата. И за тази цѣль биде назначена една специална административна комисия, която е направила тукъ-тамъ надлежнитѣ опѣнки. Ако вземемъ да прѣгледаме списъцитѣ на тази административна комисия, ще видимъ, че държавата ще трѣбва да плати нѣколко стотинъ хиляди лева на населението, за да може да се счита тя за господарка на горитѣ съ пасищата. Въ тия времена, които ние прѣживяваме, изплащането на една такава грамадна сума е невъзможно. Това изплащане бѣше мѣчно да стане по-рано, а сега е още по-мѣчно; може-би за въ бѣдѣше да бѣде още по-мѣчно. Ето защо, рѣшението, което взе почитаемото Народно събрание, щото такъвата яйлаци да ги подарява на бѣдни градски и селски общини, е едно рѣшение, на което се поглежда симпатично отъ цѣлото Народно събрание, а вѣрвамъ и отъ цѣлия български народъ. Каква полза имаше държавата отъ туй, да се считатъ тѣзи гори нейни, безъ, обаче, да може тя да изкара нѣкаква полза отъ тѣхъ? Населението, селско или градско, се ползува отъ пасищата. Оставатъ горитѣ, които се считатъ, съгласно закона, за собственост на държавата, но използването имъ става много мѣчно. Въ миналата сѣбота ние приехме по принципъ отстъпването на такива гори на селата Червенъ-брѣгъ и Мурсалево, Дупнишка околия. Сега е вече трети случай по редъ. И азъ бихъ желалъ и други бѣдни села и градове, които иматъ необходима нужда отъ подобни гори, да го пожелають и ние сме длъжни да ги удовлетворимъ.

Ето защо, азъ одобрявамъ рѣшението на комисията, и моля Народното събрание да се съгласи да се вотира.

А. Стамболийски: Трѣбва да се опрѣдѣлятъ точно границитѣ.

Докладчикъ С. Костурковъ: Границитѣ ще се опрѣдѣлятъ точно, когато ще се прѣдава гората. Сега тѣ не могатъ да се опрѣдѣлятъ точно. Ние имаме точнитѣ названия на мѣстата.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Александъръ Христовъ.

А. Христовъ: Г. г. народни прѣдставители! Мотивитѣ на комисията сж напълно основателни и азъ бихъ ви молилъ, по силата на тѣзи основателни и справедливи мотиви да уважимъ молбата на Брацигово, но не и да прѣдрѣшаваме въпроса, който е общъ въпросъ и който се повдигна отъ г. Кознички.

•Какъ е разрѣшаванъ въ разни врѣмена по законодателенъ редъ въпросътъ за яйлацитѣ, ние не можемъ сега частично и инцидентно да се произнасяме.

В. Кознички: То е едно пожелание.

А. Христовъ: Ако въпросътъ е уреденъ по силата на закона за горитѣ и ако има неправди въ този законъ, не остава, освѣнъ да ги поправимъ по надлежния редъ, по съвѣмъ да не мотивираме уважаването молбата на Брацигово, съ това, че въпросътъ за яйлацитѣ е билъ така разрѣшенъ, а не иначе. Въ конкретния случай ние имаме специфични мотиви, които комисията е имала прѣдъ видъ — да не ги повтарямъ — и по силата на които комисията е рѣшила да се удовлетвори молбата на брациговци, а не защото законътъ ги е онеправдалъ въ нѣщо. Случаятъ е специаленъ и особенъ.

Ето защо, азъ ви моля да уважимъ молбата на брациговчани по мотивитѣ, които изложи г. докладчикътъ на комисията.

Нашата група ще гласува за прѣдложението на комисията.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Ще се гласува. Който е съгласенъ да се удовлетвори молбата на брациговскитѣ граждани, съгласно рѣшението на комисията, докладвано отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ рѣката. (Музичество) Приема се.

Докладчикъ С. Костурковъ: Списъкъ V, пореденъ № 16.

Това е, г. г. народни прѣдставители, една молба отъ Димитъръ Коклевъ, старецъ на 80 години, дѣецъ отъ епохата въ 1876 г., участникъ въ възстанието въ IV революционенъ окръгъ, родомъ въ с. Мечка. Този старецъ, Димитъръ Коклевъ, е лицето, което въ 1876 г. е водило с. Мечка къмъ революция. То е лицето, което е довело Бенковски отъ с. Баян, отъ пощъ Груевата къща и го е завело въ с. Мечка; то е лицето, което привежда уговоренитѣ по-рано съзаклятици, още незаклети, въ присѣтствието на Бенковски, прѣдъ револвера и сабята да се заклънатъ, че ще умратъ за България; то е лицето, което по поръчка на Бенковски и апостолитѣ Воловъ и Икономовъ, намира мѣсто „Оборище“, станало отъ тогава вече историческо, дѣто, както ние е известно, засѣдава първото велико Народно събрание, което рѣши кога да бѣде обявено възстанието; то е, ще ви кажа още, лицето, което е било прѣдставителъ въ това събрание на с. Мечка и дѣсната рѣка на Бенковски и едно отъ най-вѣрнитѣ лица на революцията. За това лице ще намѣрите, г. г. народни прѣдставители, въ запискитѣ на покойния Захарий Стояновъ, който се произнася възторжено за неговия патриотизъмъ и дѣйностъ като революционеръ. За него ще намѣрите така също отдѣлно мѣсто въ историята на априлското възстание отъ г. д-ръ Страшимирова. За него ще намѣрите специална брошура подъ название „Заклеването на с. Мечка“, отъ мене издадена въ 1895 г., макаръ и нескромно, азъ трѣбваше да ви съобщя това, защото съ това искамъ да ви кажа, че познавамъ по-тънко и лично работата. Отъ свѣдѣнията, която на врѣме съмъ събралъ и които не съмъ издалъ, по априлското възстание, азъ лично съмъ увѣренъ въ неговата дѣйностъ като единъ отъ първитѣ революционери въ IV революционенъ окръгъ. Този човѣкъ е каранъ отдавна, не само отъ други, но и отъ мене лично, да даде заявление до Народното събрание, за да иска пенсия. Но додѣто можеше да работи, той отказваше, ч ми казваше: „Имамъ още здрави рѣцѣ, синко; додѣто мога да работя, нѣмамъ нужда отъ пенсия“. Сега ще ви кажа, че лѣтосъ го видѣхъ да ходи съ двѣ патерици, почти лишенъ отъ зрѣ-

ние. Бабата му е жива, и двамата още живяват, като хора бѣдни въ това балканско село, с. Мечка, глѣздо на сръдногорскитѣ соколи, на прочутитѣ мечани съ мечешки шишане въ 1876 г. Този старецъ иска съ това заявление да му се отпусне пенсия, да може да прѣживѣе съ своята прѣстарѣла като него баба, защото нѣма какъ и съ какво да живѣе. Накрай ще ви кажа, че той по врѣме на възстанието даде на революцията всичко, каквото имаше: не само своитѣ синове, и къщата си, и имота си и всичко. Казвамъ: „и имота си и всичко“, защото всичко въ това село бѣше опожарено и селото бѣше изравнено съ земята при потушаване на възстанието прѣвъ 1876 г., 30 априлий, ако се не лъжа.

Комисията уважи искането на този старецъ и рѣши, поради неговитѣ заслуги въ миналото, като революционеръ въ 1876 г., да му отпусне една пожизнена пенсия отъ 720 л. годишно, съ която да може да прѣживѣе останалитѣ години отъ живота си.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Александъръ Стамболийски.

А. Стамболийски: Г. г. народни прѣдставители! Азъ не отричамъ заслугитѣ на уважаемия г. Димитъръ Коклевъ отъ с. Мечка, признавамъ за вѣрно всичко онова, което г. докладчикътъ каза. Но азъ не мога да си обясня, защо дѣдо Коклевъ, като поборникъ, не се е отнесълъ съ заявление до отдѣленieto за държавнитѣ дългове и тамъ възъ основа на закона за поборническитѣ и опълченски пенсии, да му се опрѣдѣли съотвѣтствующата пенсия. Азъ това не мога да разбера. Убѣденъ съмъ, че ако той е такъвъ — а съмъ убѣденъ, че е такъвъ, каквото го описва г. докладчикътъ — сигурно ще му дадатъ пенсия. Азъ искамъ да зная, отнесълъ ли се е той по-рано до това отдѣление, пенсионниятъ съвѣтъ занималъ ли се е съ неговото заявление и възъ основа на какво му е отхвърлено заявлението, или пъкъ ако не се е отнесълъ, защо прешетарната комисия не го е унжила да направи това нѣщо? Азъ не доушамъ, че пенсионниятъ съвѣтъ ще отхвърли неговото заявление. Тамъ, наистина, се изисква да има нѣкакви документи, но тия документи сега много лесно се добиватъ. Достатъчно е общинскиятъ съвѣтъ въ с. Мечка да потвърди онова, което казва г. докладчикътъ, за да се отпусне пенсия на пресителя.

И. Веселиновъ: (Възразява нѣщо)

А. Стамболийски: Зная, г. Веселиновъ. Попаднахме на подобни заявления и видѣхме, че пенсионниятъ съвѣтъ е отпускаръ и продължава да отпуска пенсия на такива стари поборници съ подобни документи. Да се търсятъ документи отъ тогавашно врѣме, отъ Бенковски и пр., не може, затуй, изисква се само нѣколко души отъ общината да потвърдятъ, че нѣкой-си дѣйствително е билъ поборникъ, за да може да получи пенсия. Нѣщо повече: ние се натъкнахме на единъ абсурдъ въ туй отношение. Прѣдставете си, единъ общински съвѣтъ отъ 30-годишни младежи, които сж били тогазъ бѣда, завѣрять, че нѣкой си старикъ, 60—70-годишенъ, наистина билъ въ четата на еди-кой си. Но понеже законътъ е такъвъ, отпуска му се пенсия отъ пенсионния съвѣтъ. Сжщото е могълъ да стори и дѣдо Коклевъ.

Азъ питамъ г. докладчика да каже, какъ стоп тази работа?

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ С. Костурковъ: Г. г. народни прѣдставители! Туй, което иска г. Стамболийски, е направено. Просителътъ се е отнесълъ къмъ отдѣленieto за държавнитѣ дългове, дѣто има единъ съвѣтъ, който се произнася, на кои поборници и опълченци да се даватъ пенсии. Азъ лично ходихъ при началника нѣколко пѣти, и слѣдъ като го освѣтлихъ добрѣ, като го заинтересувахъ да прочете и запискитѣ на Захарий Стояновъ, историкъ на Страшимирова, и моята брошура, за да види, какъвъ е този човѣкъ, той ми каза: „Нищо не можемъ да направимъ, защото съвѣтътъ досега е билъ страшно подвѣжданъ и е отпущалъ толкова много пенсии на хора, незаслужили или малко заслужили, че сега се страхува да отпуска и на ония, които заслужаватъ. Сега, казва, понеже виждаме, че искането на пенсия е станало единъ видъ търговия за нѣкои хора, страхуваме се да отпускаме“. И азъ тоже му казахъ сжщото, прѣди да ми каже той това, че има такова нѣщо, че въ Пазарджикско има хора, които подписватъ постоянно, сръщу извѣстно възнаграждение, и . . .

А. Стамболийски: Да.

Докладчикъ С. Костурковъ: . . . свидѣтелствуватъ за заслугитѣ на нѣкого; даже има едно дружество, което се занимава специално съ тази работа. И го прѣдупрѣдихъ, че въ съвѣта трѣбва да бждатъ извънредно прѣдпазливи. Но тукъ случаятъ не е такъвъ; тукъ, г-да, личатъ подписитѣ на лично познати мене анагорци революционери, които сж днесъ пенсионирани, другари на Коклева, но выпрѣки туй, пенсионниятъ съвѣтъ пакъ не уважи искането му. Защо? „Защото — каза ми началникътъ — ние взехме едно рѣшение, дадохме едно тълкувание, че просителътъ трѣбва да бжде главенъ четоведецъ, па и въ закона е казано: главенъ четоведецъ“. Попитахъ азъ: „Какво разбирате подъ „главенъ четоведецъ“? Та главенъ четоведецъ въ четвърти революционенъ окръгъ имаше само единъ; той бѣше Павелъ Бобековъ, братъ на живия Иванъ Бобековъ. Слѣдъ войводата революционеръ Бенковски, той бѣше главниятъ четоведецъ; другъ нѣмаше — другитѣ сж тоже четоводици, но десетници, стотници. Тѣй че, тогава би трѣбвало само на главния четоведецъ, който е билъ само единъ човѣкъ и е загиналъ въ възстанието, само на него да се отпусне поборническа пенсия, ако законътъ се тълкува тѣй стриктно, тѣй буквално.

Но както и да е, прѣдъ видъ на този страхъ и на грѣшкитѣ, които сж правени, молбата на Коклева е била отхвърлена отъ пенсионния съвѣтъ. Тогава азъ самъ му казахъ, че тази работа Народното събрание ще я опере. Азъ посвѣтвахъ този старецъ да направи заявление до Народното събрание. И, ето, както виждате, той изпълнилъ това. Но какво да правимъ, когато покрай сухото, гори и суровото, когато покрай хора, които дѣйствително сж измамани държавата, за да взематъ пенсия — защото нѣматъ исканитѣ отъ закона заслуги — сега се отказва и на тоя нещастенъ човѣкъ, на когото оставатъ отъ живота, както ви казахъ по-рано, може-би, нѣколко мѣсеца само, който нѣма съ какво да живѣе и на когото България дължи твърдѣ много.

Затуй Народното събрание, споредъ мене, ще направи една голѣма непростителна грѣшка, ако му откаже такава нещожна пенсия, при единъ такъвъ голѣмъ бюджетъ. 60 л. на мѣсець, мисля, не сж много.

Тѣзи сж обясненията, които мога да дамъ на г. Стамболийски. Той е правъ. Но човѣкътъ се е отнесълъ до пенсионния съвѣтъ, и понеже му е отказано, по мой съвѣтъ, се отнесе до Народното събрание.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Коитъ сжъ съгласни съ рѣшението на комисията, изказано отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката (Мнозинство) Приема се.

Има думата слѣдующиятъ докладчикъ — г. Димитъръ Тошковъ.

Докладчикъ Д. Тошковъ: Ще ви докладвамъ прошение № 94 отъ списъкъ II.

Г. Никола Маврадиновъ, отъ гр. Тутраканъ, жителъ на гр. Русе, е подалъ заявление до Народното събрание. Той се занимавалъ въ гр. Тутраканъ съ печатарство, книжарство, книгоиздателство и книговърство. Тежкиятъ и непоносимъ ромѣнски режимъ го е заставилъ да напусне Тутраканъ и да се прѣсели въ България. Съ заявлението си той моли да му се разрѣши да внесе стоката си безъ мито, съ вносни декларации на Русенската митница № 11.651 отъ 9 октомврий и № 11.855 отъ 3 ноемврий 1914 г. Понеже той не можалъ да спази опрѣдѣления срокъ отъ 15 дни и го е пропусналъ, защото му сжъ правени разни прикани отъ ромѣнскитѣ власти, сега се обръща съ молба къмъ Народното събрание да му се разрѣши да ги внесе безъ мито. (Глъчка)

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Моля, тишина, г-да, за да се чува г. докладчикътъ.

Докладчикъ Д. Тошковъ: Комисията уважи молбата на Никола Маврадиновъ, отъ гр. Тутраканъ, по настоящемъ жителъ на гр. Русе, който се занимавалъ съ книжарство, печатарство и книговърство — да му се разрѣши да внесе всички свои стоки въ България безъ мито.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Които сжъ съгласни съ рѣшението на комисията, докладвано отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Тошковъ: Слѣдва прошение № 97 отъ списъкъ II.

Коне Самарджиевъ, отъ Солунъ, а понастоящемъ жителъ на Деде-Агачъ, отъ известната книжарница Самарджиеви въ Солунъ, е билъ принуденъ отъ недобрия животъ подъ гърцитѣ да се изсели. Той сжщо моли да му бжде допуснато да прѣкара стокитѣ си въ царство България безъ мито. Той моли сжщо да му се освободятъ отъ магазинажъ стокитѣ, понеже дълго врѣме сжъ стояли на магазинажъ въ Деде-Агачъ.

Комисията е на миѣние да се удовлетвори молбата му.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Които сжъ съгласни съ рѣшението на комисията, докладвано отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ Д. Тошковъ: Ще ви докладвамъ прошение № 100 отъ списъкъ II.

Кръсто Боневъ отъ с. Драгоманъ, Царибродска околия, сега на служба стрѣлочникъ при Софийската гара, е подалъ едно прошение. Жена му е била болна въ Ловчанската държавна болница, и сега му искатъ 627 л.

Този бѣднякъ има едно удостовѣрение отъ своята община, отъ което се вижда, че нѣма никакви движими или недвижими имоти. Има жена на 37 години, която била болна отъ неизлѣчима болестъ — види се, е душевно болна, защото отъ Ловчанската болница тя е била прѣнесена въ Карлуковския манастиръ — и три дѣца: едното на 13 години, другото — 7, и трето на петъ години. Получава мѣсечна заплата

80 л. Искътъ му за лѣкуване 627 л. Моли Народното събрание да му се опрости тая сума, като несѣстоателенъ.

Комисията е на миѣние да му се опрости сумата.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Които е съгласенъ съ миѣнието на комисията: да се опростятъ такситѣ за лѣкуване жената на въпросния притеател, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ П. Лисевъ: Списъкъ V, № 52.

Г. г. народни прѣдставители! Постѣпило е едно прошение отъ Димитра Александровъ, отъ с. Банско, ученикъ отъ II класъ на III държавна мъжка гимназия въ София. Въ него той излага, че е съвършено бѣденъ, че нѣма никакви сръдства за прѣпитание, че баща му и всичкитѣ му братя се поминали прѣди нѣколко врѣме, че има само една стара майка.

Прѣзъ врѣме на освободителната война, той е вземалъ участие, като доброволецъ въ македоно-одринското опълчение, за което има врѣменно свидѣтелство подъ № 913. Той е билъ раненъ въ лѣвата рѣка, слѣдъ което постѣпилъ на лѣчение въ болницата на „Червенъ кръстъ“, за което има издаденъ билетъ, въ който се казва, че е останалъ сакатъ съ лѣвата рѣка. Семейното му положение е слѣдното: Димитъръ Александровъ Загорчанинъ, на 18 години, сега жителъ на гр. София, има само майка на 65 години; материалното му състояние е слѣдното: ниви — 5—6 декара, оцѣнени за 280 л., 5 ара ливади, оцѣнени за 60 л., $\frac{1}{4}$ къща, оцѣнена за 154 л. — всичко движими и недвижими имоти — за 630 л.

Комисията като взе прѣдъ видъ тия документи и това, че той е взелъ участие въ освободителната война и е останалъ сакатъ, рѣши единодушно да му се отпусне една врѣмешна помощъ отъ 400 л.

Моля г. г. народнитѣ прѣдставители да одобрятъ това рѣшение на прошетарната комисия.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Които е съгласенъ съ миѣнието на прошетарната комисия: да се отпусне тази врѣмешна помощъ отъ 400 л., моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ П. Лисевъ: Списъкъ II, пореденъ № 99. — Молба отъ Христина Иванова, жителка на гр. София, ул. „Братя Миладинови“ 56.

Тая софийска жителка въ своята молба моли за нѣкаква врѣмешна помощъ, защото мъжътъ ѝ прѣди нѣколко години се поминалъ; той билъ гимназияленъ учителъ дълго врѣме, но не можалъ да изслужи срока за пенсия. Сжщо и тя била гимназиялна учителка, за което има свидѣтелство отъ Русенския учебенъ окръгъ. Има приложено къмъ молбата ѝ едно трето удостовѣрение за нейния синъ, който, макаръ и 14-годишенъ, взелъ участие въ освободителната война, като доброволецъ, въ македоно-одринското опълчение, въ III-а бригада, X Придѣнска дружина, втора рота отъ 16 октомврий 1912 г. — заповѣдъ по дружината № 1, § 7 — до 10 августъ 1913 г., когато е билъ уволненъ съ заповѣдъ по дружината № 89, § 2.

Комисията, като взе прѣдъ видъ тия документи за нейното материално положение, като взе прѣдъ видъ, че тя не притежава никакви имоти, че е съвършено болнава и че нѣма никакви сръдства за прѣпитание, отпусна ѝ една врѣмешна помощъ отъ 500 л.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Михаилъ Такевъ.

М. Такевъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ и другъ нѣтъ сжмъ ималъ случай да говоря, че сѣботното заседание е една задушница за България,

както го бѣше кръстилъ едно врѣме единъ покойникъ нашъ държавенъ мъжъ.

Начинътъ, по който почитасмата комисия желае да удовлетвори справедливитѣ искания на бѣднитѣ хора въ България, е начинъ много похваленъ: нищо по-достойно, нищо по-умѣстно, нищо по-необходимо, ако щете, да подпомогнемъ всички бѣдни вдовици, на всички сакаги момчета — войници — и т. н. Но, питамъ се азъ: този ли е редътъ за всички тѣзи нѣща? Въ България има сакаги войници нѣколко десетки хиляди души. Затуй имаме законъ за инвалиднитѣ пенсии. И понеже намѣрихме, че той е недостатъченъ да удовлетвори нуждитѣ на тѣзи герои, молихме г. министра на финанситѣ да внесе законопроектъ, да видоизмѣни постановленията на този законъ, по отношение квантума на тѣзи пенсии, и г. министърътъ се задължи да внесе такъвъ законъ. Азъ се ползувамъ отъ случая още единъ пътъ да повтори, че той трѣбва да стори това. Но това ще стане съ законъ, това ще стане по извѣстенъ редъ. Не може, кому когато дойде на умъ, да дава заявление въ камарата, и да се отпуща томува 400 л., ономува — 500 л., томува — 200 л., ономува — 1.000 л., споредъ подрѣжката, която ще намѣри въ парламента, или споредъ ходатаитѣ, които ще намѣри вънъ отъ парламента. Това ще бѣде най-голѣмата неправда, която можемъ да направимъ по отношение на тѣзи заслужили български граждани. Защото, двама като се срѣбнатъ на пътя, ще кажатъ: „Менѣ дадохъ 500, а тебѣ колко?“ — „300.“ — „Ами защо? Какъ така тази камара е за единъ майка, а за други — мащеха?“ Трѣбва да има законъ, който да яормира еднакво, споредъ заслугитѣ и споредъ нуждността, да даде на хората еднакво възнаграждение.

Не взехъ думата по първото прошение, понеже се касае до помощъ на една майка, на която синътъ е раненъ въ рѣката. Като мислѣхме, че то ще бѣде единственото прошение, не възстанехме противъ, макаръ че е несправедливо, макаръ че и този момъкъ трѣбваше да се обърне къмъ пенсионното отдѣление съ всичкитѣ си документи и да получи инвалидна пенсия, както лише законътъ. Защото, ако рекатъ всички майки на онѣзи 41 хиляди инвалиди — досега имаме на смѣтка 41 хиляди разглеждани прошения на инвалиди — ако, казвамъ, всички тѣзи 41 хиляди майки биха се обърнали къмъ камарата да искатъ врѣмenna помощъ или да имъ опрѣдѣлимъ пенсия, тогава на какво ще заприлича камарата? Тогавъ нѣма нужда отъ закона за инвалиднитѣ пенсии. Тогавъ кажете, че законътъ е суспендиранъ и че ние ще опрѣдѣлиме кому колко да дадемъ. Това не бива да става, и не го искатъ хората.

Що се касае сега до това второ заявление, просителката, която не познавамъ — всички мои почитания къмъ нея, добра българска гражданка — казва, че мъжъ ѝ се поминалъ прѣди нѣколко години, не можалъ да изслужи години за пенсия, и моли да ѝ се даде пособие.

Х. Чернопѣвъ: Г. Такевъ! Тѣ сж отъ новитѣ земи. За тѣхъ пенсии още не се отпущатъ.

М. Такевъ: Не зная отъ дѣ сж. За мене сжествува една България. Ние сме прѣдставители на цѣлия български народъ; за насъ единъ бѣденъ гражданинъ, билъ той отъ Струмица, или отъ Орѣхово, е еднакъвъ, и когато ще пледираме тукъ тѣхнитѣ каузи, ще ги пледираме като каузи на български граждани и гражданки.

Нейна почтена милостъ ни казва: „Азъ съмъ учителка; мъжъ ми бѣше учителъ, синъ ми бѣше въ войната, има извѣстни заслуги; мъжъ ми умрѣ, прѣди да получи право на пенсия. Дайте ми пособие“. И комисията, въ своята висока правда, ѝ дала 500 л. Азъ моля почитасмата комисия да си зададе

този въпросъ: колко хиляди такива вдовици има днесъ въ България, които сж останали безъ прѣпитание, които ходятъ кими да ператъ, кими да шиятъ, кими да слугуватъ самъ-тамъ? И ако тия хора биха чули, че това прошение е удовлетворено, по такъвъ единъ начинъ, и наводнѣха камарата съ 50 хиляди такива заявления, ще дадете ли помощи и на всички тѣзи хора? Трѣбва да имъ дадете: щомъ на единъ давате, нѣмате нравственото право да откажете на втория, на третия, на петия, на хилядния и на стот хилядния. И тогава на какво ще заприличае ние? Викаме противъ министра на финанситѣ, когато внесе законопроектъ да обложимъ газта, да обложимъ солта, да обложимъ пипера, кибрита, туй-онуй, а когато дойде врѣме да даваме, ние сме твърдѣ щедри, даваме щедро. Азъ и другъ пътъ имахъ случай да кажа: никога въ никои парламентъ не се допуца даване помощи, ангажирване бюджета, товарене държавната разноска безъ знанието и съгласието на министра на финанситѣ. И никогашъ въ нашата, демократическата, камара — доколкото азъ помня — не е било случай да се ангажира държавното съкровище безъ да чуемъ тукъ министра на финанситѣ, отъ гдѣ ще намѣри тия срѣдства.

Ами, прѣди всичко, това даване право на пенсия противорѣчи на закона за отчетността по бюджета, споредъ който на всѣка пара, която се отпуща отъ камарата слѣдъ гласуване бюджета, трѣбва да се посочи източникътъ. Отъ дѣ ще покриете тѣзи нѣколко стотинъ хиляди лева, която ще гласуваме между гласуването на двата бюджета — сегашниятъ и идущиятъ? Ние почнахме да засѣдаваме отъ 15 януарий, ще засѣдаваме, може-би, до м. май или м. юлий, и ще ангажираме бюджета съ нѣколко стотинъ хиляди лева. Отъ дѣ ще ги покриете? А всѣкиятъ законъ за отчетността по бюджета ви задължава да посочите, отудѣ ще вземе тия срѣдства г. министърътъ на финанситѣ. Ето защо, прѣди всичко, трѣбва г. министърътъ на финанситѣ да бѣде тукъ, да каже: можемъ ли да дадемъ, има ли отъ дѣ да покриемъ. Не ще ли той съ право да ви каже: „Вие гласувахте въ мое отсъствие пенсии на сума — колко? — 100 хиляди лева. Ето ви единъ новъ данъкъ: 5 ст. на всѣки литъръ вино“. Ще правимъ ли митинги? Ще ги правимъ. Или ако поиска да турнемъ по 1 ст. на изнесенъ килограмъ жито, ще правимъ ли митинги? Ще правимъ. Ами ние сме ги гласували безъ да го питаемъ.

Ето защо, г. г. народни прѣдставители, колкото да не е популярно — азъ знамъ отъ колко души, които присѣтствуватъ тукъ, въ галеритѣ, и чакатъ леглата на парламента, ще бѣдатъ злѣ посрѣщнати тия мои сжждения — но нека не забравяме, че ние сме поставени тукъ да защищаваме българския народъ изобщо, изцѣло. Слѣдователно, еднакво трѣбва да гледаме, както на бѣдния, който има днесъ нужда отъ подкрѣпа, така и на она бѣденъ, на който ще продаваме утрѣ чергитѣ, на който ще продаваме утрѣ воловетѣ, за да вземемъ тѣзи пари и ги дадемъ на другитѣ. И затуй въ нашата държава, като правова държава, има наредени закони за всичко това, и по реда, прѣдвиденъ отъ тѣзи закони, се дава всѣкому онова, което той заслужава да получи, щомъ държавата може да го даде.

Ето защо, азъ рѣшително възставамъ противъ даването пенсии или помощи въ такива едни ординарни случаи, какъвто е настоящиятъ: „Мъжъ ми умрѣ, азъ останахъ на улицата — дайте ми хлѣбъ“. Ние тукъ, камарата, не сме сиротопиталище. Това трѣбва да се знае отъ българския народъ. Камарата, депутатитѣ, не даватъ отъ своя джобъ нито стотинка, а дава като продаде котлитѣ и чергитѣ на хората. Слѣдователно, каквото даваме съ лѣвата рѣка, трѣбва да знаемъ, отъ дѣ ще го вземемъ съ

дѣсната. И ако удовлетворимъ 50—100 души, ние ще оскърбимъ други 5 хиляди души, на които ще наложимъ нови данъци. Затуй въ такива случаи, трѣбва да бъдемъ много прѣдпазливи.

Безспорно, има извънредни случаи, за които не е прѣдвидено нищо въ законитѣ, а между тѣмъ, въ тѣзи случаи хората сж заслужили, останали на улицата. За такива случаи именно Народното събрание си е присвоило право да дава народни пенсии. Такъвъ е случаятъ съ нашитѣ заслужили държавни мъже, които не падатъ подъ закона за инвалидитѣ пенсии или подъ закона за пенситѣ за изслужено врѣме. Такива пенсии имаме. Като отворите крайната страница въ нашия държавенъ бюджетъ, ще намѣрите сумата 1.200.000 — пенсии на заслужили учители, които не попадаха подъ закона, пенсии на нашитѣ поборници, опълченци, и пенсии на нашитѣ заслужили държавни мъже. А само на послѣднитѣ пенситѣ сж 204.000 л. Въ тази сума влиза и пенсията на дѣцата на покойния Батембергъ, отъ 40.000 л. и т. и. Но както виждате, тѣ сж извънредни, изключителни случаи, а този случай е съвършено нормаленъ.

Ето защо, за голѣмо съжаление, азъ не мога да вдигна рѣка за рѣшенieto на комисията, не затуй, че ще ошетимъ хазната съ тѣзи 500 л., които ще дадемъ на тази жена, но защото това е единъ лошъ прецедентъ: утрѣ камарата ще бѣде наводнена съ заявления и ние не ще имаме право вече да оставаме безъ послѣдствие другитѣ прошения, защото трѣбва да бъдемъ еднакво справедливи къмъ всички граждани и гражданки на царството.

Затуй още единъ жѣтъ прави апелъ къмъ почитаемата комисия да не сезира камарата съ тѣзи работи. Нека даде обявление, че всички тия работи ставатъ съ законъ въ царството, и да се обръщатъ просителитѣ къмъ съответното учрѣждение. Имаме Финансово министерство, въ което има написани прѣдварително тия наредби — тамъ да се обръщатъ, а ние тукъ не можемъ да подаряваме, като че ли, отъ своя джобъ, да правимъ благодѣлiи на този или онзи.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Панко Вангеловъ.

П. Вангеловъ: Г. г. народни прѣдставители! Г. Такевъ възстана противъ помощта, която просетелката, като изтъква, че това ще бѣде лошъ прецедентъ, че не ще можемъ да се отървемъ отъ разни молби. Тукъ случаятъ е изключителенъ. Единъ старъ учителъ е умрѣлъ, безъ да може да вземе пенсия. Майката е стара, болна — парализирана, а синътъ е единъ младежъ, юноша на 14—15 години, който въ такива ранини години, съ своя младежки ентузиазъмъ, е отишелъ да защитава Македония. Той не може да се обърне да иска пенсия, защото не е билъ редовенъ войникъ. Семейството му е бедно, нѣма никакви срѣдства, било е извънъ прѣдѣлитѣ на царство България, и сега е дошло въ София. Майката на този младежъ, както казахъ, е жена парализирана.

Поради заслугитѣ на това момче, което е ученикъ днесъ, азъ моля да му се отпусне тази помощ, която ще бѣде и за лѣкуване, и за поддържането му въ училище. Да не бъдемъ скъпи. Държавата нѣма да пропадне, нѣма да се създаде лошъ прецедентъ — както каза г. Такевъ — да не можемъ да се отървемъ отъ просители. Напротивъ, на такива хора трѣбва да се даде, когато сж жертвували себе си за страната.

Азъ ще ходатайствувамъ да се одобри рѣшенieto на комисията, именно да му се отпуснатъ 500 л. помощ.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Марко Турлаковъ.

М. Турлаковъ: Г. г. народни прѣдставители! Ако ся спомняте днешната сѣбота е задушница. Види се, нашата просетелна комисия съ туй заявление иска да изпълни единъ религиозенъ обрѣдъ. Трѣбва, обаче, да знаемъ, че съ чужда пита майчинъ споменъ не става. Ние, г. г. народни прѣдставители, ако сме повикани тукъ да законодателствуваме трѣбва да се придържаме въ кръга на ония норми, които сж изрично упоменати въ българската конституция и въ съществующитѣ закони, и не бива по отдѣлни случаи да създаваме законодателство въ тая страна. Азъ дори отидѣхъ, като влѣзохъ — дойдохъ късно — се чудихъ, какъ нашата камара си е позволила да законодателствува по финансови въпроси безъ прикѣтването на министра и какъ въобще правителството оставя камарата, когато тукъ се зачекватъ финансови въпроси, да законодателствува и да създаваме разходи за държавата, когато финансовитѣ министъръ го нѣма тукъ. И утрѣ, когато дойде да говоримъ по сключването на бюджета, ние ще констатираме онова, което по-рано тукъ отъ тая трибуна изтъквахме, че бюджетитѣ въобще ще бѣде приключенъ съ единъ грамаденъ дефицитъ. И когато азъ отъ тая трибуна, по поводъ на бюджета, говорихъ, че не сж само тия цифритѣ, които г. министърътъ на финанситѣ ни прѣдставя, които ще изкарать разхода на една много по-голѣма сума отъ оная, която той прѣмѣта, на нѣкон се виждаше туй чудно. Ето, тия постѣпки на камарата, дѣто оставаме така за шѣло-нешѣло да се гласувать разходи, сж единъ източникъ, който, естествено е, ще повиши сигурно тоя дефицитъ. И азъ се чудя, защо ние, зарадъ нѣкаква християнина ли, да го речемъ, се указваме толкова състрадателни въ нѣкои случаи, а въ други не искаме да обърнемъ и ни най-малко внимание. Г. г. народни прѣдставители! Че една жена останала безъ мъжъ, че тя имала малки дѣца, че имала единъ синъ едва на 15 години, че нѣмала отдѣ да намѣри помощ — въ България има общини, има и други източници и срѣдства; по тоя начинъ тая жена, чиято и жителка да бѣде тя, софийска или варненска, или жителка на новитѣ земи, може да прибѣгне къмъ помощ отъ дѣто трѣбва; но Народното събрание за туй, че въ едно село или въ нѣкой градъ нѣкоя жена останала вдовица съ дѣца, да отпусна тукъ пенсии и да създаваме частни закони за отдѣлни случаи, азъ не мога по никой начинъ да разбера, това камара ли е, която дѣйствува възъ основа на една конституция и възъ основа на единъ правилникъ — наредби, които трѣбва да зачитаме — или пъкъ тукъ чисто и просто си правимъ единъ другиму хатърджилъкъ. Противъ туй заявление съмъ и моля почитаемата комисия да се съгласи да го оттегли и другъ пътъ да има прѣдъ видъ — и тя, па и самото бюро, и правителството — че когато се разисква тукъ нѣщо, което натоваря държавната хазна съ разходи, г. министърътъ на финанситѣ трѣбва да бѣде на министерската маса. Азъ моля още веднъжъ комисията да оттегли туй заявление, и отъ името на групата, на която принадлежа, заявявамъ, че ние не може да гласуваме за такава заявление.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ Д. Петковъ: Г. г. народни прѣдставители! Прѣдъ видъ на това, че по заявлението, което се докладва сега, комисията не е вземала съгласието на г. финансови министъръ, и азъ ще помоля г. докладчика да оттегли това заявление, защото редътъ, който

по такъв начин се завежда, дѣйствително не води къмъ добро. И не може да има практическа смисълъ такъва едно рѣшение, защото, когато се разрѣшава една сума да се изплаща, вѣрно е, че трѣбва тутакаси да се каже, отъ гдѣ ще се вземе. И понеже нѣма съгласието на г. финансовия министъръ, той не е опредѣлилъ отъ кѣдѣ ще се вземе тая сума, заради туй азъ ще помоля г. докладчика да оттегли това прошение, да се отнесе комисията къмъ г. финансовия министъръ, той да каже своето мнѣние по заявлението и чакъ слѣдъ туй да се внесе заявлението въ Народното събрание.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Г. докладчикъ, ще го оттеглите ли?

Докладчикъ П. Лисзвъ: Прѣдъ видъ на това, че не сме взели мнѣнието на г. финансовия министъръ, азъ го оттеглямъ, да го пратимъ въ Финансовото министерство и може-би втора пѣть да се докладва въ Събранието.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Имате ли още да докладвате?

Докладчикъ П. Лисзвъ: Има още едно прошение — списъкъ II, пореденъ № 95. Г. г. народни прѣдставители! Постѣпила е молба отъ Мария Младенова, вдовица, живуща ул. „Булевардъ Фердинандъ“ № 103. Въ молбата си тази софийска жителка излага, че прѣзъ 1906 г. умрѣлъ мъжътъ ѝ, като контрольоръ по българскитѣ държавни желѣзници, и ѝ оставилъ една пенсия отъ 282 л. годишно или

23-50 на мѣсець. Тя обяснява по-надолу, че имала единъ единственъ синъ.

Н. Цановъ: Нѣма кворумъ.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: 5 минути отидихъ, и ако нѣма кворумъ, ще вдигна засѣданието.

(Слѣдъ отидихъ)

Прѣседателствующъ д-ръ С. Иванчовъ: (Звъни) Моля г. квестора да констатира колко души сме въ залата на Народното събрание.

Квесторъ Х. Бояджизвъ: (Слѣдъ като прѣброява присѣтствующитѣ) Всичко 67 души.

Прѣседателствующъ д-ръ С. Иванчовъ: Споредъ провѣрката, направена отъ г. квестора, се вижда, че въ засѣдателната зала присѣтствуватъ 67 народни прѣдставители. Понеже нѣма нужния кворумъ, ще трѣбва да вдигна засѣданието.

За идущето засѣданние въ понеделникъ, споредъ правилника, ще имаме слѣдующия дневенъ редъ:

На първо мѣсто, първо четене законопроекта за обществената прѣдвидливостъ;

На второ мѣсто, първо четене законопроектитѣ: за военно-сѣдебенъ законъ — продължение разискванията, за военно-наказателенъ законъ, и т. н. както е изложенъ дневниятъ редъ за 23 т. м.

Засѣданието се закрива.

(Закрито въ 5 ч. 20 м. вечерта)

Прѣседателствующи подпрѣседатели: { Д-ръ С. Иванчовъ.
Д-ръ И. Момчиловъ.

Секретаръ: Д-ръ В. Михалчевъ.

За началникъ на Стенографското бюро: В. Н. Сариевъ.